

UTLÅTANDEN OCH UTREDNINGAR 2007:19

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2007:19

*En samrådsdelegation för Mariehamns flygplats
Ett förslag till överenskommelseförordning*

*Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunta
Ehdotus sopimusasetukseksi*

JUSTITIEMINISTERIET, UTLÅTANDEN OCH UTREDNINGAR 2007:19

OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2007:19

*En samrådsdelegation för Mariehamns flygplats
Ett förslag till överenskommelseförordning*

*Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunta
Ehdotus sopimusasetukseksi*

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
14.12.2007

<p>Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgrupp tillsatt av justitieministeriet Ordförande: Landshövding Peter Lindbäck Medlemmar: Avdelningschef Linnéa Johansson, lagstiftningsrådet Sten Palmgren, lagstiftningsrådet Janina Groop-Bondestam, konsultativa tjänstemannen Sabina Lindström, utvecklingsdirektör Pekka Hurtola Sekreterare: Medlemmen Janina Groop-Bondestam</p>	<p>Typ av publikation Arbetsgruppsrapport</p>		
	<p>Uppdragsgivare Justitieministeriet</p>		
	<p>Datum då organet tillsattes 17.9.2007</p>		
<p>Publikation (även den finska titeln) En samrådsdelegation för Mariehamns flygplats - Ett förslag till överenskommelseförordning Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunta - Ehdotus sopimusasetukseksi</p>			
<p>Publikationens delar</p>			
<p>Referat</p> <p>Arbetsgruppen har i sitt betänkande bedömt behovet av att inrätta en samrådsdelegation för samråd och för att trygga informationsgången mellan Luftfartsverket (Finavia) och Ålands landskapsregering i frågor som rör Mariehamns flygplats.</p> <p>Arbetsgruppen har ytterligare bedömt, om det är möjligt att ingå en överenskommelseförordning som enbart skulle innehålla bestämmelser för att trygga informationsgången mellan Finavia och landskapsregeringen, fastän grundtanken med självstyrelselagens bestämmelse om överenskommelseförordningar är en överföring av förvaltningsuppgifter mellan riket och landskapet. Arbetsgruppen har även funderat på, om en överenskommelseförordning kan ingås då den ena parten är ett statligt affärsverk, som inte sköter egentliga förvaltningsuppgifter.</p> <p>Arbetsgruppen har stannat för att, som ett alternativ, föreslå att en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats inrättas för att trygga informationsgången mellan Finavia och landskapets myndigheter samt färdigställt ett utkast till överenskommelseförordning. Förslaget inverkar inte på Finavias beslutanderätt i frågor som rör luftfarten och inte heller på förvaltningsbehörigheten mellan riket och landskapet.</p>			
<p>Nyckelord Åland, överenskommelseförordning, samrådsdelegation, Mariehamns flygplats</p>			
<p>Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) 75/08/2007</p>			
<p>Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2007:19</p>		<p>ISSN 1458-7149</p>	<p>ISBN 978-952-466-629-9 (mid.) 978-952-466-630-5 (PDF)</p>
<p>Sidoantal</p>	<p>Språk Svenska Sammandrag på finska</p>	<p>Pris</p>	<p>Sekretessgrad offentlig</p>
<p>Distribution Justitieministeriet</p>		<p>Förlag Justitieministeriet</p>	

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
14.12.2007

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Oikeusministeriön asettama työryhmä Puheenjohtaja: Peter Lindbäck Jäsenet: Osastopäällikkö Linnéa Johansson, lainsäädäntöneuvos Sten Plamgren, lainsäädäntöneuvos Janina Groop-Bondestam, neuvotteleva virkamies Sabina Lindström, kehitysjohtaja Pekka Hurtola Sihtteri: Jäsen Janina Groop-Bondestam		Julkaisun laji Työryhmän raportti	
		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 17.9.2007	
Julkaisun nimi Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunta - Ehdotus sopimusasetukseksi			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Raportissaan työryhmä on arvioinut, onko tarpeen perustaa yhteistyövaltuuskunta neuvonpitoa varten ja Ilmailulaitoksen (Finavia) ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välisen tiedonkulun varmistamiseksi asioissa, jotka koskevat Maarianhaminan lentoasemaa. Tämän lisäksi työryhmä on arvioinut, onko mahdollista antaa sopimusasetus, jossa olisi säännöksiä vain Ilmailulaitoksen ja Ahvenanmaan maakunnan välisen tiedonkulun varmistamiseksi, vaikka itsehallintolain sopimusasetusta koskevan säännöksen perusajatuksena on, että sopimusasetuksella päätetään hallintotehtävien siirtämisestä valtakunnan ja maakunnan välillä. Työryhmä on myös pohtinut, voiko sopimusasetuksen toisena osapuolena olla valtion liikelaitos, joka ei hoida varsinaisia hallintotehtäviä. Työryhmä on, yhtenä vaihtoehtona, päätenyt ehdottamaan yhteistyövaltuuskunnan perustamista Finavian ja maakunnan viranomaisten välisen tiedonkulun varmistamiseksi sekä laatinut luonnoksen sopimusasetukseksi. Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Finavian päättäntävaltaan ilmaliikenteeseen liittyvissä asioissa eikä valtakunnan ja maakunnan väliseen hallintotoimivaltaan.			
Avainsanat: (asiasanat) Ahvenanmaa, sopimusasetus, yhteistyövaltuuskunta, Maarianhaminan lentoasema			
Muut tiedot tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) 75/08/2007			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2007:19		ISSN 1458-7149	ISBN 978-952-466-629-9 (nid.) 978-952-466-630-5 (PDF)
Kokonaissivumäärä	Kieli Ruotsi Yhteenveto suomeksi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

Till justitieministeriet

Justitieministeriet tillsatte 17.9.2007 en arbetsgrupp för att utreda behovet av en överenskommelseförordning om en samrådsdelegation för flygplatsen i Mariehamn. Samrådsdelegationens uppgift skulle vara att delta i förvaltningen av Mariehamns flygplats och att utgöra ett beredande organ för planeringen och genomförandet av åtgärder när det gäller att trygga förutsättningarna för lufttrafiken till och från Mariehamn. Om arbetsgruppen ansåg att en överenskommelseförordning behövs, skulle den utarbeta ett utkast med bestämmelser om hur samrådsdelegationen tillsätts samt om dess sammansättning och uppgifter.

Till arbetsgruppens ordförande utsågs landshövdingen på Åland Peter Lindbäck och till medlemmar avdelningschef Linnéa Johansson från Ålands landskapsregering, lagstiftningsråd Sten Plamgren och lagstiftningsråd Janina Groop-Bondestam från justitieministeriet, konsultativa tjänstemannen Sabina Lindström från kommunikationsministeriet samt utvecklingsdirektör Pekka Hurtola från Luftfartsverket (Finavia).

Som arbetsgruppens sekreterare har medlemmen Janina Groop-Bondestam fungerat.

Arbetsgruppen har sammanträtt två gånger, 25.10 och 12.11.2007.

Arbetsgruppen anser att det för att säkerställa dels informationsgången mellan Luftfartsverket (Finavia) och landskapets myndigheter, dels en god framförhållning på ömsesidig basis i frågor som rör Mariehamns flygplats, behövs en överenskommelseförordning om en samrådsdelegation för nämnda flygplats. Arbetsgruppen har därför utarbetat ett förslag till överenskommelseförordning om en samrådsdelegation. Arbetsgruppen föreslår däremot ingen ändring av den formella beslutanderätten i frågor som ansluter sig till eller rör lufttrafiken. Förvaltningsbehörigheten kvarstår hos respektive part enligt behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket i självstyrelselagen för Åland.

Arbetsgruppen lämnar högaktningsfullt sin slutrapport till justitieministeriet.

Mariehamn den 12 november 2007

Peter Lindbäck

Linnéa Johansson

Sten Palmgren

Janina Groop-Bondestam

Sabine Lindström

Pekka Hurtola

1 Bakgrund till arbetsgruppens arbete

Landskapets myndigheter har de senaste åren känt sig oinformerade i frågor som ansluter sig till öppethållningen av flygplatsen i Mariehamn. Bristfällig och sent given information om underhålls- och förbättringsprojekt vid flygplatsen har försvårat den flygtrafik som upprätthålls av aktörerna. Bristen på flygledardejour har därtill försvårat vissa akuta sjuktransporter till främst Åbo och Uppsala.

Underhålls- och förbättringsprojekt

Med jämna mellanrum har olika åtgärder som har inverkat störande på flygtrafiken vidtagits vid flygplatsen. Ålands landskapsregering och centrala aktörer inom lufttrafiken i landskapet har inte ansett sig vara förhandsinformerade eller på annat sätt involverade i planeringen och genomförandet av åtgärderna. Dessa har i sig varit ändamålsenliga och påkallade av myndighetskraven för att trygga säkerheten för lufttrafiken. På längre sikt har åtgärderna även varit ägnade att upprätthålla och förbättra servicenivån vid flygplatsen.

Hösten 2004 utförde Luftfartsverket (Finavia) mätningar av trädbeståndet söder om flygfältet. Finavia hade på förhand lovat att informera landskapsregeringen om resultatet och behovet av en eventuell avverkning av träd. Då Finavia senhösten 2004 återkom var det med ett tillkännagivande om att flygfältet hade nedgraderats från klass C till klass A/B, vilket innebar inskränkningar för flygtrafiken. Vid ett möte i februari 2005 enades sedan Finavia och Ålands landskapsregering om behövliga avverkningar, som landskapsregeringen lät utföra under våren och sommaren 2005. Därefter, i februari 2006, uppraderade luftfartsverket åter fältet till tidigare klass C.

Sommaren 2005 asfalterades landningsbanan vid flygplatsen och sommaren 2007 utfördes ett byte av den tekniska utrustningen för instrumentlandning. Dessa omfattande arbeten hämmade flygtrafiken under intensivaste turistsäsong. Enligt Finavia måste asfalteringen göras under sommartiden på grund av vissa kvalitetsskäl som baserar sig på flygsäkerheten. Affärsverket uppger sig ha givit information om båda projekten. Landskapsregeringen och aktörerna inom flygtrafiken anser emellertid att de på förhand borde ha fått möjlighet att delta i och i möjligaste mån påverka planeringen och genomförandet av arbetena, för att därigenom minska de negativa konsekvenserna för befolkningen och det åländska näringslivet.

2 De allmänna grunderna för behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet

Enligt självstyrelselagen för Åland, som bland annat delar lagstiftnings- och förvaltningsbehörigheten på Åland mellan landskapet och riket, har riket lagstiftningsbehörigheten i fråga om luftfart (27 § 14 p.), dock så att förvaltningen av näringsrättsliga frågor rörande den interna lufttrafiken inom landskapet ankommer på Ålands landskapsregering (30 § 15 p.). Av detaljmotiveringarna (RP 73/90) till 27 § 14 punkten i självstyrelselagen framgår att det aktuella området, till den del det är fråga om rätten till näringsutövning, är en landskapsangelägenhet. Vidare bestäms i självstyrelselagen att när en riksmyndighet handlägger sådana frågor rörande lufttrafiken som har särskild betydelse för landskapet, skall samråd äga rum med landskapsregeringen (30 § 16 p.).

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen är hälso- och sjukvården på Åland med vissa begränsningar en fråga som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Ansvaret är konkretiserat så att de

uppgifter som gäller hälso- och sjukvården i landskapet sköts av landskapsregeringen samt Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet enligt landskapslagen om hälso- och sjukvården (ÅFS 1993:60).

Även brand- och räddningsväsendet är enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen ett åländskt ansvar. Närmare bestämmelser härom finns i landskapslagen om brand- och räddningsväsendet (ÅFS 1977:37).

Luftfartsverket (Finavia) ansvarar som enda part för de operativa uppgifter som gäller flygplatsen i Mariehamn. I uppgifterna ingår inte myndighetsutövning (RP 138/2005, GruU 47/2005). Luftfartsförvaltningen, som ansvarar för säkerhets- och förvaltningsuppgifter på luftfartens område (1247/2005), är således inte part i sammanhanget. För Finavias verksamhet, som bygger på affärsekonomiska principer, gäller lagen om luftfartsverket (1245/2005) och lagen om statliga affärsverk (1185/2002). I de fall det i lagstiftningen om affärsverk saknas bestämmelser för verksamheten, följs de principer som anges i aktiebolagslagstiftningen.

Verksamheten för de statliga affärsverken karakteriseras av att de säljer sina tjänster på marknaden. Affärsverkens inkomster används för finansiering av verksamheten och för verkets investeringar. Avsikten har varit att i första hand ge affärsverken sådana uppgifter som de kan sköta på ett företagsekonomiskt sätt, utan att skötseln av uppgifterna ska behöva stödas med avkastning från affärsverkets övriga verksamhet. Nämnade driftshushållning står utanför statsbudgeten. Vid sidan av inkomstfinansiering utgör lån från penninginrättningar Finavias finansieringskällor. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för ägaren för att de företagsekonomiska principerna följs.

I särskilda fall betalas ur statsbudgeten ersättningar till affärsverken för skötseln av företagsekonomiskt olönsamma, men ur samhällssynpunkt viktiga tjänster. Genom statsbudgeten ersätts Finavia exempelvis kostnader för personsökande och sjöräddningsverksamheten i Åbo samt för kostnader för försvarsmaktens eller flygvapnets behov.

Finavias huvuduppgift som affärsverk är att tillhandahålla flygplats- och flygtrafiktjänster för den civila och militära luftfarten samt att bedriva annan affärsverksamhet som har samband med dess verksamhetsområde. Till Finavias flygplatsfunktioner hör att bygga och underhålla startbanor och övriga manöverområden, passagerarterminalfunktioner som direkt betjänar flygtrafiken och säkerhetsarrangemang i samband med dem samt flygtrafiktjänsterna på flygplatserna. Kunder är flygbolagen, flygpasagerarna, flygvapnet och allmänflyget. Till flygtrafiktjänsten hör flygtrafiktjänstsystemen och flygtrafiktjänsterna på rutternas. Kunder är flygbolagen och andra som utnyttjar luftrummet. Till Finavias övriga funktioner i samband med flygplatserna och flygtrafiken hör bilparkering på flygplatserna, uthyrning av butiker och andra utrymmen på flygplatserna samt försäljning av vissa tekniska och andra tjänster på flygplatserna. Kunder är flygpasagerarna och företagen på flygplatserna.

Det är således statsmakten, företrätt av ett statligt affärsverk, som äger och ansvarar för Mariehamns flygplats. Samtidigt är det huvudsakligen självstyrelsen samt olika företag och aktörer som direkt och indirekt nyttjar flygfältet och dess tjänster.

3 Arbetsgruppens mandat

I arbetsgruppens mandat har ingått att bedöma behovet av en överenskommelseförordning om en samsrådsdelegation för att trygga informationsgången mellan riket och landskapet i frågor som ansluter sig till luftfarten.

Under sitt uppdrag har arbetsgruppen bedömt att det finns ett behov av att förbättra informationsgången mellan Finavia och landskapsförvaltningen. Inrättandet av en samrådsdelegation är *ett* alternativ för säkerställande av informationsgången. Erfarenhetsmässigt kan en överenskommelseförordning konstateras vara ett välfungerande instrument för att trygga samråd och utbyte av erfarenheter mellan riket och landskapet i olika frågor.

I den modell som arbetsgruppen har utarbetat för att trygga informationsgången mellan parterna ingår ingen ändring av den formella beslutanderätten i frågor som ansluter sig till eller rör lufttrafiken. Förvaltningsbehörigheten kvarstår hos respektive part enligt behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket i självstyrelselagen för Åland.

Enligt 32 § i självstyrelselagen kan förvaltningsuppgifter, utan inverkan på den fördelning av lagstiftningsbehörighet mellan landskapet och riket som anges i samma lag, överföras mellan rikets och landskapets myndigheter genom en överenskommelseförordning.

Arbetsgruppen har inledningsvis konstaterat att det finns en risk för att en överenskommelseförordning för att inrätta en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats, endast kan användas med vissa begränsningar. För det första, eftersom fråga enbart är om att trygga informationsutbytet mellan parterna och att främja landskapets påverkningsmöjligheter, gäller det nu aktuella fallet inte en överföring av förvaltningsuppgifter i traditionell bemärkelse från den ena parten till den andra. För det andra innefattar de operativa uppgifter Finavia sköter som affärsverk för närvarande inte någon egentlig myndighetsutövning.

När det gäller frågan om en samtidig överföring av förvaltningsuppgifter med överenskommelseförordning är ett absolut krav för att använda instrumentet, har arbetsgruppen kunnat konstatera följande. Lagstifningen känner redan till ett exempel där överenskommelseförordning använts för att trygga samråd och informationsutbyte mellan rikets och landskapets myndigheter utan att förvaltningsuppgifter samtidigt överförts mellan myndigheterna. Exempel på detta är republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (900/2000).

Nytt är emellertid att överenskommelseförordningen skulle omfatta ett statligt affärsverk. Självstyrelselagens bestämmelse om överenskommelseförordningar talar endast om riksmyndigheter, utan att klargöra om detta myndighetsbegrepp även innefattar statliga affärsverk. Arbetsgruppen har dock gjort den bedömningen att samrådsdelegationen torde kunna inrättas med ett offentlighetsrättsligt avtal, om en överenskommelseförordning inte kan användas som instrument. Nämda avtalsform känner självstyrelselagen i och för sig inte till som lösningsmodell.

På grund av det till synes oklara rättsläget om möjligheten att använda överenskommelseförordning i samband med Finavias uppgifter, har arbetsgruppens ordförande inhämtat synpunkter av professorn i förvaltningsrätt vid Helsingfors universitet, Olli Mäenpää.

Vad avser möjligheten att enligt 32 § i självstyrelselagen överföra förvaltningsuppgifter då den ena parten är ett statligt affärsverk, har Mäenpää ansett det som en allmänt accepterad utgångspunkt att de statliga affärsverken hör till staten och att de således är dess organ, inte självständiga rättssubjekt. Ett uttryck för detta är enligt Mäenpää bestämmelsen i 84 § 3 mom. i grundlagen. Bestämmelsen anger att de allmänna grunderna för statliga affärsverks verksamhet och ekonomi utfärdas genom lag samt att riksdagen, i samband med behandlingen av statsbudgeten, godkänner de centrala målen för affärsverkens tjänster och övriga mål för verksamheten. Fastän affärsverken vanligen sysslar med annat än egentliga förvaltningsuppgifter, är det enligt Mäenpää inte rättsligt uteslutet att de också kan ha förvaltningsuppgifter i traditionell bemärkelse. Det är i detta hänseende inte heller av betydelse om ett

affärsverk faktiskt är ansvarigt för några egentliga förvaltningsuppgifter. Enligt Mäenpää är det således väl underbyggt att anse att statliga affärsverk är en del av den "riksförvaltning" som åsyftas i 32 § i självstyrelselagen och det finns inte heller några särskilda grunder för att tolka begreppet speciellt snävt i detta sammanhang. Att reglera samrådet med ett offentlighetsligt avtal är enligt Mäenpää i sig ett annat alternativ, om man anser det befogat att använda det instrumentet.

Arbetsgruppen har gjort den bedömningen att åtgärder som är ägnade att inskränka eller försvåra lufttrafiken över Mariehamns flygplats eller förutsättningarna för denna trafik, är sådana åtgärder som, med hänsyn till landskapets insulära läge, bör anses vara av särskild betydelse för landskapet. Med hänvisning till bestämmelsen i 30 § 16 punkten i självstyrelselagen och till den omständigheten att det samråd som anges i bestämmelsen fortsättningsvis inte har hittat sina former, föreslår arbetsgruppen att samrådet formaliseras ytterligare. Vid formaliseringen av samrådet mellan Finavia och landskapsregeringen har arbetsgruppen stannat för att, som ett alternativ, föreslå att samrådet inrättas med en överenskommelseförordning, vilket är det instrument självstyrelselagen känner till. I förslaget till överenskommelseförordning föreslår arbetsgruppen en så lätt struktur som möjligt för samrådsdelegationen.

4 Förordningsutkastets huvudsakliga innehåll

1 §. Genom 1 § 1 mom. i förordningen inrättas en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats. Syftet med delegationen är att formalisera samrådet och säkerställa informationsgången mellan Finavia och landskapsregeringen i frågor som rör Mariehamns flygplats. I bestämmelsen ingår en förväntan om att information ges med tillräckligt god framförhållning med tanke på den tidtabell Finavia avser tillämpa för kommande åtgärder vid flygplatsen eller avseende exempelvis införande av nya öppettider.

I 1 § 2 mom. ingår en bestämmelse av informativ karaktär om att genom förordningen inte överförs den beslutanderätt som Finavia har som statligt affärsverk.

2 §. I 2 § i förordningen anges mandatperioden för samrådsdelegationen, vilken föreslås vara två år. Av bestämmelsen framgår även att delegationen består av en ordförande och tre medlemmar, av vilka Finavia utser ordföranden och en medlem samt landskapsregeringen två medlemmar. Avsikten är att Finavia till ordförande för delegationen utser chefen för Mariehamns flygplats och som sin andra representant i delegationen Västra Finlands regionchef. Landskapsregeringen avser utse två av sina tjänstemän till medlemmar av delegationen.

3 §. Av 3 § framgår närmare de frågor i vilka samråd ska ske.

4 §. I 4 § finns bestämmelser om vem som har initiativrätt till att delegationen sammanträder. Delegationen föreslås dock sammanträda minst två gånger i året. Av bestämmelsen framgår även kostnadsfördelningen för de kostnader uppstår då företrädarna deltar i delegationens arbete. Dessutom anges att delegationen vid behov kan anta en arbetsordning för sitt arbete.

Republikens presidents förordning

om samråd vid skötseln av Mariehamns flygplats

Given i Helsingfors den 200

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat på föredragning av den minister som i justitieministeriet behandlar ärenden som gäller Åland, föreskrivs med stöd av 32 § i självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (1144/1991), sådan denna paragraf lyder delvis ändrad i lagarna 1556/1994 och 68/2004, och med samtycke av Ålands landskapsregering:

1 §

För samråd och för att säkerställa informationsgången mellan Luftfartsverket (*Finavia*) och Ålands landskapsregering inrättas en *samrådsdelegation för Mariehamns flygplats*.

Genom denna förordning överförs inte den beslutanderätt som Finavia har i egenskap av statligt affärsverk.

2 §

Samrådsdelegationen utses för två år i sänder och består av en ordförande och tre medlemmar.

Finavia utser ordföranden och en medlem och landskapsregeringen utser två medlemmar.

3 §

Innan Finavia fattar beslut om större underhålls-, ombyggnads-, reparations- och andra förbättringsåtgärder vid flygplatsen ska ärendet behandlas i samrådsdelegationen.

I samrådsdelegationen ska också behandlas frågor som har betydelse för öppettider, säkerhet eller annat som kan vara av vikt för landskapet.

4 §

Delegationen sammankallas vid behov av ordföranden eller på begäran av landskapsregeringens företrädare. Delegationen ska sammanträda minst två gånger per år.

Finavia och landskapsregeringen svarar var för sig för sina företrädares kostnader.

Delegationen kan vid behov anta en arbetsordning.

5 §

Denna förordning träder i kraft den 200

Helsingfors den 200

REPUBLIKENS PRESIDENT

Minister

Yhteenveto

1 Työryhmän asettaminen ja tehtävä

Oikeusministeriö asetti 17.9.2007 työryhmän selvittämään tarve antaa sopimusasetus Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunnaksi. Yhteistyövaltuuskunta osallistuisi Maarianhaminan lentoaseman hallintoon ja olisi valmisteleva elin suunniteltaessa ja toteutettaessa toimenpiteitä Maarianhaminan lentoliikenteen edellytysten turvaamisessa. Jos sopimusasetus oli työryhmän arvioinnin mukaan tarpeen, työryhmän tuli valmistella ehdotus, johon sisältyy säännökset yhteistyövaltuuskunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä.

Työryhmän tuli antaa ehdotuksensa viimeistään 14.12.2007.

2 Työryhmässä käsitellyt asiat

Työryhmässä on keskusteltu seuraavista asioista:

- onko tarpeen antaa sopimusasetus Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunnaksi,
- voidaanko antaa sopimusasetus asiassa, jossa olisi kyse Ilmailulaitoksen (Finavia) ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välisen tiedonkulun varmistamisesta, eikä itsehallintolain 32 §:ssä tarkoitetuista hallintotehtävien perinteisestä siirtämisestä yhdeltä osapuolelta toiselle,
- voidaanko itsehallintolain 32 §:n nojalla antaa sopimusasetus, kun toinen osapuoli on valtion liikelaitos, jolla on vain operatiivisia tehtäviä,
- mahdollisen sopimusasetuksen tarkemmasta sisällöstä.

3 Työryhmän keskeiset ehdotukset

Oli todettavissa, että Ilmailulaitos oli toteuttanut toimenpiteitä, jotka olivat vaikuttaneet häiritsevästi Maarianhaminan lentoaseman ilmailuliikenteeseen. Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja ilmailuliikenteen keskeisiä toimijoita ovat katsoneet jääneensä ilman ennakkotietoja toimenpiteistä ja, että heiltä on puuttunut mahdollisuuksia vaikuttaa toimenpiteiden suunnitteluun tai niiden aikatauluun. Toimenpiteet ovat sinänsä olleet tarkoituksenmukaisia ja turvallisuusmääräyksiin nähden perusteltuja. Pidemmällä tähtäimellä suoritettavat toimenpiteet ovat myös olleet omiaan ylläpitämään ja parantamaan lentoaseman palvelutasoa. Finavia on todennut antaneensa ennakkotietoja joistakin lentoasemalla tehtävistä töistä.

Työryhmä katsoi, että oli tarpeen parantaa Finavian ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välistä tiedonkulkua. Yhteistyövaltuuskuntaa koskevan sopimusasetuksen antaminen oli työryhmän mukaan vaihtoehtoinen ja tarkoituksenmukainen tapa järjestää asia Ahvenanmaan itsehallintolain puitteissa. Toinen käytettävissä ollut instrumentti olisi ollut julkisoikeellinen sopimus, josta tosin ei ole säännöksiä itsehallintolaissa.

Työryhmä päätyi ehdottamaan, yhtenä vaihtoehtona, yhteistyövaltuuskuntaa koskevan sopimusasetuksen antamista tiedonkulun parantamiseksi asioissa, jotka liittyvät Maarianhaminan lentoaseman toimintaedellytyksiin. Kyse olisi itsehallintolain 30 §:n 16 kohdassa tarkoitetun ja valtakunnalle kuuluvan neuvotteluvollisuuden kehittämisestä edelleen. Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Finavian päätäntävaltaan ilmailuliikenteeseen liittyvissä asioissa eikä valtakunnan ja

maakunnan väliseen hallintotoimivaltaan. Yhteistyövaltuuskunnalla olisi neljä jäsentä, kummallakin osapuolella kaksi edustajaa. Finavia nimeäisi valtuuskunnan puheenjohtajan. Alustavasti on sovittu, että valtuuskunnan puheenjohtajana toimisi Finavian Maarianhaminan lentoaseman päällikkö.

Työryhmä katsoi, että sopimuksenasetuksen antamiseen ei vaikuttaisi, että asetuksessa säädettäisiin vain tiedonkulkuun liittyvistä asioista. Todettiin, että oli jo olemassa vastaavanlainen sopimusasetus (Tasavallan presidentin asetus poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa, 900/2000).

Estettä sopimusasetuksen käyttämiselle ei myöskään nähty, vaikka valtakunnan puolelta sopimusasetuksen osapuolena olisi valtion liikelaitos. Työryhmä oli pyytänyt hallintotieteen professori Olli Mäenpään näkökantaa asiaan. Mitä tuli mahdollisuuteen siirtää hallintotehtäviä itsehallintolain 32 §:n nojalla toisen osapuolen ollessa valtion liikelaitos, Mäenpää oli esittänyt, että on perusteltua katsoa valtion liikelaitosten olevan sellainen ”valtakunnan hallinnon” osa, jota tarkoitetaan itsehallintolain 32 §:ssä.

Liite 1

Tasavallan presidentin asetus

Maarianhaminan lentoaseman ylläpitoa koskevasta neuvonpidosta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 200

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriössä Ahvenanmaan asioita käsittelevän ministerin esittelystä, säädetään 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 32 §:n nojalla, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1556/1994 ja 68/2004, sekä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen suostumuksella:

1 §

Neuvonpitoa varten ja Ilmailulaitoksen (*Finavia*) ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välisen tiedonkulun varmistamiseksi perustetaan *Maarianhaminan lentoaseman yhteistyövaltuuskunta*.

Tällä asetuksella ei siirretä *Finavialle* valtion liikelaitoksena kuuluvaa päätäntävaltaa.

2 §

Yhteistyövaltuuskunta nimetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja siihen kuuluu puheenjohtaja ja kolme jäsentä.

Finavia nimeää puheenjohtajan ja yhden jäsenen ja maakunnan hallitus nimeää kaksi jäsentä.

3 §

Ennen kuin *Finavia* päättää lentoaseman suurehkoista ylläpito-, peruskorjaus-, korjaus- tai muista parannustoimenpiteistä, yhteistyövaltuuskunnan tulee käsitellä asia.

Yhteistyövaltuuskunnan tulee myös käsitellä asioita, jotka vaikuttavat aukioloihin, turvallisuuteen tai muuten ovat tärkeitä maakunnalle.

4 §

Yhteistyövaltuuskunta kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan kutsusta tai maakunnan hallituksen edustajan pyynnöstä. Valtuuskunnan tulee kokoontua vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Finavia ja maakunnan hallitus vastaavat omien edustajiensa kustannuksista.

Valtuuskunta voi tarvittaessa hyväksyä työjärjestyksen.

5 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä päivänä kuuta 200

Tasavallan Presidentti

Ministeri